

دستور العمل حکومت بنادر فارس

نوشته: علی اصغر خان آتکب

www.ketab.ir

به سعی و کوشش: علیرضا ابن رحمان

سرشناسه	: امین السلطان، علی اصغر بن ابراهیم، ۱۲۷۵ - ۱۳۲۵ ق.
عنوان و نام پدیدآور	: دستورالعمل حکومت بنادر فارس/ نوشته علی اصغر خان اتابک؛ به سعی و کوشش علیرضا ابن رحمان.
مشخصات نشر	: تهران: دفتر نشر معانی، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۶۳ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۸-۵۲-۲
موضوع	: بندرعباس -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق -- اسناد و مدارک
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۳ ق. -- اسناد و مدارک
موضوع	: ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۳۲ ق. -- اسناد و مدارک
شناسه افزوده	: ابن رحمان، علیرضا . ۱۳۲۰، گردآورنده
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ الف ۸/۷۵ DSR ۲۰۷۵
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۷۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۱۲۷۹۰

دفتر نشر

دستورالعمل حکومت بنادر فارس

نوشته: علی اصغر خان اتابک

گردآورنده: علیرضا ابن رحمان

طراحی جلد، حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: طرح و نشر هامون

لینوگرافی، چاپ و صحافی: موج - ایران مصور - کیارش

نوبت چاپ: نخست - ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

بها: ۳۰۰۰ تومان

دفتر نشر معانی - تهران خیابان حقوقی، شماره ۵۳، تلفن: ۷۷۵۰۷۹۶۳

همه حقوق برای گردآورنده (علیرضا ابن رحمان) محفوظ است.

ISBN: 978-964-6358-52-2

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۸-۵۲-۲

مجال چاپ این کتاب با حمایت‌های خالصانه و بی‌دریغ اداره کل بنادر و دریانوردی استان هرمزگان، بندر شهید رجایی، فراهم شد.

پیشگفتار

کتابچه پیش رو به سال ۱۲۱۹ هـ ق توسط «اتابک» صدراعظم سه پادشاه قاجار، ناصرالدین شاه، مظفرالدین شاه و محمدعلی شاه، به رشته تحریر درآمده است. این مکتوب حاوی مجموعه‌ای از توصیه‌ها و نصیحت‌هاست که خطاب به شاهزاده سالار السلطنه^۱ یکی از پسران شاه (که به حکومت بندر عباس و لنگه منصوب شده بود) نگاشته شده است.

در لابلای سطور کتاب اطلاعات و آگاهی‌های ذی‌قیمتی از اوضاع اجتماعی، ساختار اداری و سیاست خارجی حکومت وقت در بندر مذکور به چشم می‌خورد.

^۱ نصرت‌الدین سالار السلطنه در سن یازده سالگی (!) به این مأموریت فرستاده شد. به همین دلیل سیاست‌مدار کارکشته‌ای به نام حسین قلی‌خان مافی را به عنوان پیشکار تعیین و همراه او کردند. مأموریت سالار السلطنه در بندر عباس دو سال طول کشید و در سیزده سالگی والی خراسان گردید. او نقاشی زبردست بود - و در شعر و موسیقی هم‌دستی داشت. عاقبت به سرطان مغز مبتلا و در سال ۱۲۳۳ هـ. ش. در سن ۷۳ سالگی پس از عمل جراحی خطرناکی در پاریس درگذشت.

نویسنده کتابچه سعی بسیار کرده است تا چیزی را از قلم نیاندازد، و با دقت مشکلاتی را که ممکن است فراروی حاکم در حال عزیمت قرار گیرد برشمرد و راه‌های مقابله با آن‌ها را یادآوری کرده است.

«اتایک» همچنین مکرراً اهمیت و موقعیت سوق‌الجیشی بنادر خلیج فارس را به حاکم جدید گوشزد نموده است.

نثر به کار رفته در کتابچه همان نثر رایج در دوره‌ی قاجار است که با اندکی تکلف و پیرایه توأم است، برخی از کلمات به کار رفته در متن کتابچه در روزگار ما متروک و منسوخ گشته و در آثار معاصرین به کار گرفته نمی‌شوند به همین خاطر تا آن جا که توانستم معانی آن‌ها را در پانویشت‌ها آورده‌ام.

امیدوارم این مکتوب مختصر که بیش از یکصد سال از زمان نگارش آن می‌گذرد مورد استفاده محققین و پژوهشگران تاریخ در حال و آینده واقع شود.